

PORADŇA OCHRANY LESA

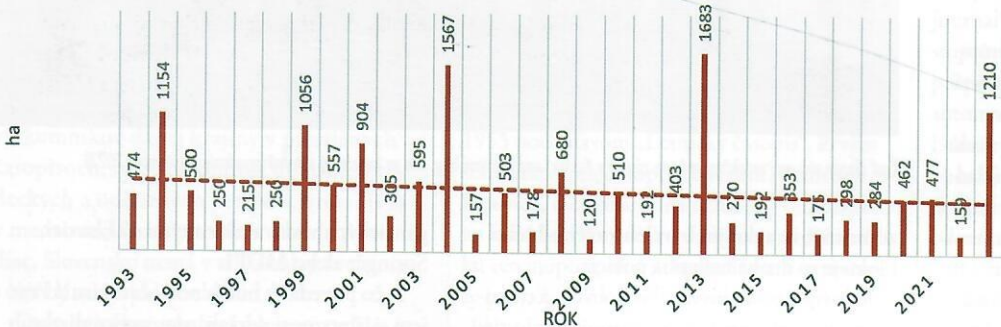
Vývoj lesných požiarov na Slovensku za roky 2000 – 2022

V. LONGAUEROVÁ, A. KUNCA

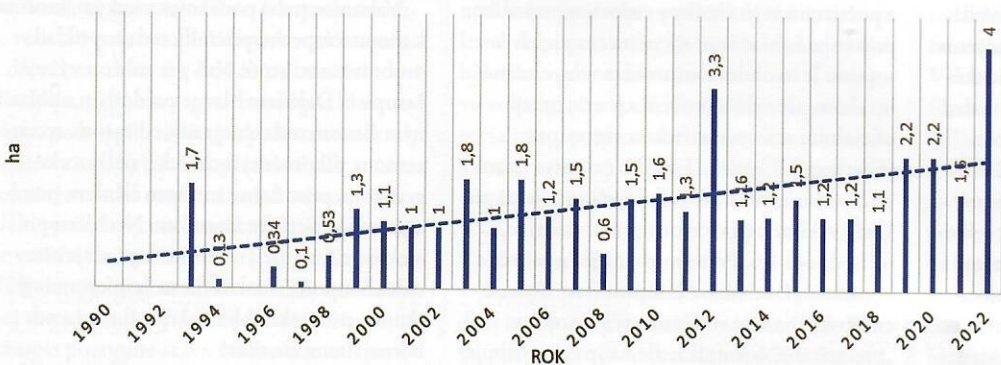
POČET POŽIAROV

ZHORENÁ PLOCHA

PRÍEMERNÁ ZHORENÁ PLOCHA NA JEDEN POŽIAR

Podľa evidovaných údajov NLC a PTEÚ za posledných cca 20 rokov horelo v lesoch Slovenska 7 187 krát, pričom zhorená plocha zasiahla 11 658 ha lesa, s priamymi materiálnymi škodami viac ako 4 mil € a pri týchto požiaroch bolo 44 osôb zranených a 12 osôb bolo usmrtených.

Počet lesných požiarov má za posledných dvadsať rokov (tabuľka 1) výrazne klesajúcu tendenciu (graf 1). Klesajúcu tendenciu má aj celková zhorená plocha za rok, ktorá do roku 2014 však mala mierne stúpajúci charakter (graf 2). Priemerná zhorená plocha na jeden požiar má však stúpajúcu tendenciu (graf 3), čo má v konečnom dôsledku negatívny dopad na les a ekonomické škody.

Zo spektra príčin lesných požiarov (graf 4) v sledovanom období sa ako dominantné prejavila kategória verejnosť (45 %). Tieto požiare sú zapríčinené najmä nedbanlivosťou, turistami a deťmi do 15 rokov, zakladaním ohňov v prírode. Druhou najpočetnejšou príčinou je vypalovanie trávy na poľnohospodárskych pozemkoch (33 %). Pomerne vysoký podiel – až 8 % pripadá na neobjasnené príčiny. 5 % lesných požiarov bolo spôsobených pri ťažbe dreva a lesných prácach. Požiare vzniknuté z dôvodu lesných prác evidujeme rovnomerne skoro na jar a na jeseň, čo je podmienené činnosťou v lesnom hospodárstve (jarná príprava pre obnovu lesa, v jeseni zalesňovanie). Najčastejšie sú spôsobené nedbalosťou pri spaľovaní odpa-

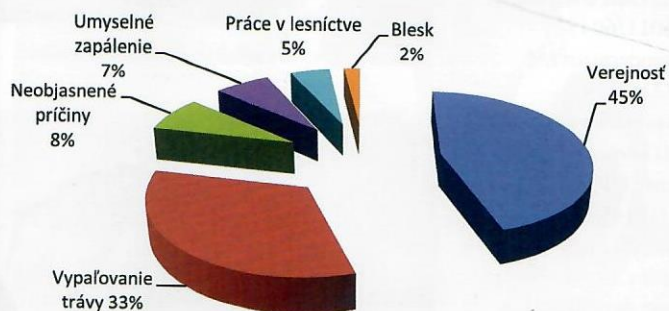
Početnosť a vývojové trendy sprehľadňuje grafy č. 1-3

Tabuľka č. 1: prehľad lesných požiarov za rok 2000 – 2022

Rok	Počet požiarov	Celková plocha (ha) poškodená požiarmi	Priama škoda (€)	Usmrtení	Zranení
2000	824	904	12 784 976	6	7
2001	311	305	237 036	0	6
2002	570	595	577 434	1	2
2003	852	1 567	578 802	0	2
2004	155	150	43 253	0	0
2005	286	528	1 605 630	0	3
2006	237	178	118 360	0	0
2007	463	680	5 245 354	1	5
2008	182	120	55 334	0	2
2009	347	510	709 490	0	1
2010	123	192	346 585	0	0
2011	303	403	577 070	0	0
2012	517	1683	793 860	1	5
2013	233	270	270 230	0	1
2014	153	192	142 445	1	1
2015	242	353	367 370	0	1
2016	136	174,88	96 665	0	1
2017	162	297,66	410 330 €	0	1
2018	262	248,38	436 140	1	2
2019	210	462,17	1 123 055	0	2
2020	221	477,15	57 455	1	1
2021	101	158,94	205 940	0	0
2022	297	1209,56	1 196510	0	1

Príčiny lesných požiarov

Graf č.4 Príčiny lesných požiarov

du a v nedodržiavaní zásad pre spalovanie ťažobných zvyškov (pálenie pri nevhodných klimatických podmienkach, nedostatočná lokalizácia a spalovanie mimo kontrolu). Len 2 % lesných požiarov je spôsobené prírodnými príčinami (bleskom, samovznietenie). Vplyv blesku v súvislosti s lesnými požiarmi je zanedbateľný, môže však spôsobiť fyziologické poruchy, resp. odumretie aj susedných stromov v mieste zásahu. Takéto poškodenie vytvára priestor pre rozvoj hmyzu a výskytu húb.

Počas roka dochádza k dvom kulmináciám požiarovosti v lese a to najmä na jar a v lete.

Takýto priebeh je evidovaný aj v iných krajinách. Jarné obdobie podmieňuje vznik požiarov najmä nedostatkom zrážok, viacnásobným počtom slnečných dní a v neposlednej miere aj častým vypaľovaním trávy. Druhý vrchol nastáva na prelome júla a augusta. Toto obdobie je tiež charakteristické poklesom zrážok oproti predchádzajúcim mesiacom. K vysušaniu vegetácie dochádza aj z dôvodu vysokej evapotranspirácie. Hlavnou príčinou požiarov sa v tomto období stávajú rekreačné aktivity, ale vyšší výskyt majú aj búrky.

Lesným požiarom možno predchádzať preventívnymi opatreniami, ktoré patria do legislatívno-právnej, organizačno-riadiacej a lesohospodárskej oblasti.

Lesné oblasti a podoblasti s vysokým resp. stredným stupňom ohrozenia požiarmi, sú taxatívne stanovené vo vyhláske Ministerstva pôdohospodárstva SR č. 453/2006 Z. z. o hospodárskej úprave lesa a ochrane lesa v znení neskorších predpisov.

Na Slovensku máme pomerne dobré legislatívne opatrenia ktoré prispievajú k prevencii lesných požiarov – Zákon č.314/2001 Z. z. o ochrane pred požiarmi v znení neskorších predpisov, Vyhláska MV SR 121/2002 Z. z. o požiarnej prevencii v znení neskorších predpisov, Zákon č. 326/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov Zákon o lesoch.

Legislatívne opatrenia sa dlhodobo dôsledne dodržiavajú najmä u LESOV SR š. p., ktoré spravujú cca 50 % lesov SR.

Podakovanie

Práca vznikla vďaka finančnej podpore v rámci projektu "PRO-MOLES" – projekt financovaný z rozpočtovej kapitoly MPRV SR (prvok 08V0301)

